Prof. dr hab. Andrzej Kopiczko
ul. Mickiewicza 10
10-509 Olsztyn

Olsztyn, 14 czerwca 2022 r.

Wstępna ocena pracy doktorskiej mgr Anny Małgorzaty Derdy pt. „Życie i działalność biskupa warmińskiego Augustyna Bludaua (1862–1930)"

Mgr Anna Małgorzata Derda jest absolwentką germanistyki na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W latach 2016-2022 realizowała studia doktoranckie (III stopnia) w Instytucie Historii naszej Uczelni. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół historii Prus Wschodnich XIX i XX wieku oraz biografistyki. Współpracowała z polską filią Goethe-Institut w zakresie popularyzacji niemieckiego języka i literatury. Jest licencjonowaną przewodniczką turystyczną po Warmii i Mazurach.

Przygotowując rozprawę doktorską wykonała pracę iście benedyktyńską. W stosunkowo krótkim czasie nauczyła się odczytywać odręczne gotyckie pismo niemieckie (tzw. *Kurrentschrift*), w którym zostały sporządzone prawie wszystkie źródła rękopiśmienne obejmujące analizowany okres, związany z biografią biskupa Augustyna Bludaua. Przeprowadziła kwerendy w archiwach i bibliotekach polskich i niemieckich. W tym wymiarze wykazała się dużą wnikliwością i dokładnością. Zapoznała się ze wszystkimi rozporządzeniami drukowanymi w periodykach diecezjalnych, zwłaszcza w „Pastoralblatt für die Diözese Ermland". Odszukała liczne notatki prasowe dotyczące ordynariusza warmińskiego w periodykach wydawanych w językach polskim i niemieckim. Należy jednak podkreślić, że zdecydowana większość wszystkich wykorzystanych materiałów zachowała się w języku niemieckim, co znacznie utrudniało – mimo doskonałej znajomości języka niemieckiego - zarówno kwerendę, jak i redakcję pracy. Wykorzystała imponującą liczbę opracowań. Bibliografia obejmuje przeszło 40 stron maszynopisu.

Praca jest bardzo obszerna, ponieważ w całości liczy 966 stron. Taka objętość wynika z kilku uwarunkowań. Przede wszystkim Doktorantka zgromadziła bardzo bogaty materiał faktograficzny. Przeprowadziła wiele interesujących analiz. Starała się też przedstawić uwarunkowania dla wielu wydarzeń w życiu pasterza diecezji warmińskiej.

Rozprawa ma układ klasyczny dla biografii biskupów, których ukazało się już wiele. Różni się jednak od nich szczegółowością analiz, co zresztą odzwierciedla spis treści, a w nim wykaz rozdziałów i podrozdziałów. Tych pierwszych jest aż dziewięć. Pierwszy został poświęcony najwcześniejszemu etapowi życia od narodzin do pracy na wikariacie w Kwidzynie. W drugim Doktorantka przedstawiła posługę kapłańską i

pracę naukową przed nominacją na biskupa, którą omówiła w rozdziale trzecim. W rozdziałach od czwartego do szóstego opisała wszystkie wymiary pracy administracyjnej, duszpasterskiej i społecznej w diecezji. Kolejne dwa (VII i VIII) poświęciła relacjom z władzami świeckimi oraz problemom natury narodowościowej i międzykonfesyjnej. W ostatnim skupiła się na ostatnich momentach życia, następnie przedstawiła okoliczności śmierci, pogrzeb i – co też ważne – pamięci o nim wśród ludności diecezji.

Merytoryczna ocena pracy zostanie dokonana przez recenzentów. Jako promotor chciałbym jednak podkreślić ogromną pracowitość Doktorantki. Jej zaletą jest też dobry styl pisania, klarowność w analizach i dociekliwość w poszukiwaniu informacji. Oczywiście, jestem świadomy, że w tak obszernym tekście trudno było dokonać idealnej korekty, zatem mogą pojawić się jakieś niedociągnięcia techniczne. Doktorantka – mimo występującej specyficznej terminologii konfesyjnej – doskonale sobie z nią radziła i wykazała się również w tej materii bardzo dobrą znajomością uwarunkowań funkcjonowania Kościoła lokalnego.

Mgr Anna Małgorzata Derda ma na swoim koncie opublikowane artykuły i udział w konferencjach. Pracowała w Bibliotece w Olsztynie i jako przewodnik turystyczny. Zna więc dobrze region. Jestem przekonany, że przygotowała dysertację wartościową, wzbogacającą naszą wiedzę na temat nie tylko biskupa Augustyna Bludaua, ale też dziejów regionu. W mojej ocenie praca spełnia wszystkie wymogi stawiane rozprawom doktorskim i dlatego wnioskuję o jej przyjęcie oraz przekazanie do oceny recenzentom.

Andrzej Kopiczko